Kanoon.ir

درخت تو گر بار دانش بگیرد

به زیر آوری چرخ نیلوفری را

شما با دانلود این نمونه سوال، کد تخفیف خرید کتاب از سایت کانون بوک دریافت می کنید

برای دریافت کد جایزه خود، عدد 33 را به سر شماره 90008451 ارسال کنید.

kanoonBook.ir

www.kanoon.ir

الف – قلمرو فکری :

– ابیات و عبارات زیر را به فارسی روان وامروزی بنویسید.(۴)

۱- از سیم به سر یکی کُله‌خود

۲- نالهٔ مرغ اسیر این همه بهر وطن است مسلک مرغِ گرفتارِ قفس هم‌چو من است

۳- آن کسی را که در این ملک سلیمان کردیم ملت امروز یقین کرد که او اهرمن است

۴- در دفتر زمانه فتد نامش از قلم هر ملتی که مردم صاحب‌قلم نداشت

۵- وآن آتشِ خود نهفته مپسند

۶- گفت ای بیهوده گو ، حرف کم و بسیار نیست

۷- انصاف و عدل داشت موافق بسی ولی چون فرّخی موافقِ ثابت‌قدم نداشت

۸- تو مشتِ درشتِ روزگاری از گردشِ قرن‌ها پس‌افکند

– درک مطلب :

۱- بیت‌های زیر را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید.

« ای مشت زمین بر آسمان شو بر وی بنواز ضربتی چند
نی نی تو نه مشت روزگاری ای کوه نی‌اَم ز گفته خرسند
تو قلب فسردهٔ زمینی از درد ورم نموده یک چند
تا درد و ورم فرو نشیند کافور بر آن ضِماد کردند »

الف) چرا شاعر از تشبیه دماوند به مشت روزگار ناخرسند است؟ (۰/۵)

ب) مفهوم کدام بیت ، دعوت به قیام است؟ (۰/۲۵)

پ) منظور از «ورم» و «کافور» در بیت چهارم چیست؟ (۰/۵)(.....) – (.....)

ت) در بیت آخر، از نظر شاعر، چرا برف بر روی قلّهٔ دماوند نشسته است؟ (۰/۵)

ث) در این ابیات چند تشبیه یافت می‌شود؟(۰/۲۵)

www-kanoon-ir

۲- در بیت : «همّت از باد سحر می‌طلبم گر ببرد / خبر از من به رفیقی که به طَرْف چمن است»

الف- مقصود از قسمت مشخص شده چیست؟ (۰/۵)

ب - « همت» در این بیت به چه معنی است؟ (۰/۲۵)

۳- مفهوم کوتاه و کلی هر بیت را مقابل آن در جدول بنویسید. (۰/۵)

بیت	مفهوم کلی
الف) هرگز دلم برای کم و بیش غم نداشت	
ب) با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت	

۴- مفهوم مقابل بیت «دلا خموشی چرا؟ چو خُم نجوشی چرا؟ / برون شد از پرده راز، تو پرده‌پوشی چرا؟» **کدام است؟ (۰/۵)**

الف) اعتراض و قیام کردن ○ **ب) توصیه به سکوت** ○

۵- دربارهٔ ارتباط معنایی و مفهومی بیت‌های «الف» و «ب» که در زیر آمده است، توضیح دهید. (۰/۵)

الف) دور شو از برم ای واعظ و بیهوده مگوی / من نه آنم که دگر گوش به تزویر کنم

ب) گفت: نزدیک است والی را سرای، آن جا شویم / گفت: والی از کجا در خانهٔ خمّار نیست

۶- مفهوم نهایی هر یک از ابیات زیر رابنویسید .(۱)

- گفت باید حد زند هشیار مردم مست را / گفت هشیاری بیار ، این جا کسی هشیار نیست - مفهوم←.....

- گفت آگه نیستی کز سر درافتادت کلاه / گفت در سر عقل باید بی‌کلاهی عار نیست - مفهوم←.....

- خانه‌ای کاو شود از دست اجانب آباد / زاشک ویران کنَش آن خانه که بیت‌الحزن است - مفهوم←.....

- فکری ای هم‌وطنان در ره آزادی خویش / بنمایید که هر کس نکند مثل من است - مفهوم←.....

ب – قلمرو ادبی:

۱- عبارت زیر را کامل کنید. (۱)

- غزل‌های اجتماعی در دورهٔ ..... رواج یافت و در سروده شاعرانی مانند محمدتقی بهار و ..... . و فرخی یزدی می‌توان نمونه‌هایی از آن را یافت.

- ملک‌الشعرای بهار در سال ..... شعر دماوندیه را در قالب ..... سرود .

۲- بیت زیر از نظر شیوهٔ بیان (جد / طنز) **چگونه است؟(۰/۵)**

با محتسبم عیب مگویید که او نیز / پیوسته چو ما در طلب عیش مدام است

www-kanoon-ir

۳ – در عبارات زیر ، تعیین کنید کدام یک از فسمت‌های مشخص شده در معنی مجازی یا واقعی است؟(۰/۵)

الف - نشاط غربت از دل کی برَد حُبّ وطن بیرون ؟ / به تخت مصرم اما جای در **بیت‌الحــزن** دارم

ب- در **بیت‌الاحــزان** درآمد و نالید؛ چنانچه هر پرنده بالای سر یعقوب بود بنالید.

۴- آرایه‌های ایهام تناسب ، استعاره ، تشبیه ، تلمیح و حسن‌تعلیل را در هر یک از ابیات زیر بیابید . هربیت ، یک آرایه.(۱/۲۵)

الف – تا چشمِ بشر نبیندت روی — بنهفته به ابر چهرِ دل‌بند

ب- ای دیو سپید پای‌دربند — ای گنبدِ گیتی ای دماوند

پ- دست از مسِ وجود چو مردانِ ره بشوی — تا کیمیای عشق بیابی و زر شوی

ت- تـا وارهـی از دمِ ستـوران — وین مردم نحـسِ دیومانـنـد

ث- گر در سرت هوای وصال است حافظا / باید که خاک درگه اهل هنر شوی

۵- آرایهٔ ادبی کدام گزینه در بیت «در دفتر زمانه فتد نامش از قلم / هر ملّتی که مردم صاحب‌قلم نداشت» **وجود ندارد**؟ **(۰/۵)**

الف) تشبیه ○ **ب) کنایه ○** **ج) مراعات نظیر ○** **د) تناقض ○**

ج – قلمرو زبانی :

۱- در کدام بیت ، جمله‌ای با الگوی « نهاد + مفعول + مسند + فعل » یافت می‌شود؟(۰/۵)

الف - در دفتر زمـانه فـتـد نامش از قلم / هر ملّتی که مردم صاحب قلم نداشت

ب - در پیشگاه اهل خرد نیست محترم / هر کس که فکر جامعه را محترم نداشت

۲- «را» در هریک از ابیات زیر چه نوعی است؟(۰/۷۵)

الف- گفت تا داروغه را گوییم در مسجد بخواب

ب- ما را فراغتی است که جمشیدجم نداشت

پ- گفت می باید تو را تا خانهٔ قاضی برم

۳- فعل‌های عبارات زیر را از نظرمعنایی (اسنادی و غیراسنادی) بررسی کنید.(۱)

الف - گفت والی از کجا در خانهٔ خمّار نیست

ب- در حق ما هر چه گوید جای هیچ اکراه نیست

پ – ای مشتِ زمین بر آسمان شو

۴- معنی لغات مشخص‌شده را بنویسید. (۱)

- از سر بکش آن سپید معجر — - گفت از بهر غرامت جامه‌ات بیرون کنم

- دور شو از برم ای واعظ و بیهوده مگوی — - گفت والی از کجا در خانهٔ خمّار نیست

www-kanoon-ir

۵- در بیت زیر ، ترکیب‌های وصفی و اضافی را تعیین کنید.(۰/۵)

ای مشت زمین بر آسمان شو بر وی بنواز ضربتی چند

۶- نقش ضمیر متصل را در هر یک از موارد زیر تعیین کنید. (۱/۵)

- خواب و خورت ز مرتبه خویش دور کرد←

- وجه خدا اگر شودت منظر نظر←

۷- کلمهٔ مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید. (۰/۲۵)

- (سریر – صریر) ملک عطا کرد کردگار تو را

۸- در بین گروه‌های زیر دو غلط املایی وجود دارد، آن‌ها را بیابید و صحیح هر یک را بنویسید. (۰/۵)

- در راه ذوالجلال - تزویر و ریاکاری - اکراح و ناپسندی - ارقند و قهرآلود

۹- بیت یا مصراع‌های قبل یا بعد را تکمیل کنید. (۱)

الف- ..... / هان ای پسر بکوش که روزی پدر شوی

ب- وجه خدا اگر شودت منظر نظر / زین پس شکی نماند که صاحب‌نظر شوی

..... / .....

شاد و بهروز باشید. «م - حیدری»